

KULTÚRDIPLOMÁCIA ÁZSIÁBAN

**PPKE Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar
Modern Kelet-Ázsia Kutatócsoport**

-

ELKH Néprajztudományi Intézet

Budapest, 2021. május 22.

**Bölcsészettudományi
Kutatóközpont
MTA Kiváló Kutatóhely**

KULTÚRDIPLOMÁCIA ÁZSIÁBAN

A globalizáció, illetve annak gazdasági, információs, technológiai, turisztikai és kommunikációs hozadékai a különböző kultúrák egymás mellett élését eredményezik Ázsiában is, illetve felértékelik az állami kultúrpolitikák szerepét és jelentőségét. Ahogy Joseph Nye fogalmaz „Ha képes vagy rábírní másokat arra, hogy azt akarják, amit te magad is akarsz, akkor kevesebbet kell jutalmakra és büntetésekre költened ahhoz, hogy elmozdítsd őket a saját irányodba.” Kultúrdiplomácia révén egy ország a katonai és gazdasági ereje helyett a kultúráját is alkalmazhatja a politikai kommunikáció és a külpolitika hatékony eszközeként úgy, hogy értékeit nem kizárólag egy másik ország állami intézményei felé közvetíti, hanem azokkal az adott ország közvéleményét célozza meg. A kulturális diplomácia meglehetősen nem kizárólag egy adott ország saját érdekeinek vagy egyéni céljainak megvalósulását segíti elő, hanem hozzájárul a többi ország megismeréséhez és megértéséhez is.

A PPKE BTK Modern Kelet-Ázsia Kutatócsoport és az ELKH Néprajztudományi Intézet a Magyar Nemzeti Bank támogatásával 2021 májusában konferenciát rendez azzal a céllal, hogy az ázsiai kultúrdiplomácia ismérveinek, sajátosságainak és folyamatainak feltárásával elősegítse a jelenség hátterének és a világra gyakorolt hatásainak megismerését. A konferencia során többek között a következő kérdésekre keressük a választ: Miként játszik szerepet a tudatos kulturális diplomácia az egyes ázsiai országok kortárs országimázsépítéseiben? Mutatkoznak-e regionális hasonlóságok és különbségek a kultúrdiplomácia tartalma és eszközei tekintetében? Mennyiben a politika, és mennyiben a piac vezérli az ázsiai államok kulturális ambícióit? Hogyan vonják be az államok a magánszektor a nemzetközi kapcsolataik kulturális dimenziójába? Milyen politikai, katonai és társadalmi változások figyelhetők meg a kezdeményező és a cél államokban közvetlenül a kultúrdiplomáciai kezdeményezések hatására? Miként van hatással az ázsiai polgárok hétköznapijaira a kultúrdiplomácia?

Időpont: 2021. május 22. (szombat), 9:00–17:00

Helyszín: Online (Zoom)

Nyelv: magyar

Formátum: 20 perc előadás + 5 perc Q&A

Szervezők: Salát Gergely, Szakáli Máté, Szilágyi Zsolt, Szivák Júlia

Kapcsolat: szakali.mate@btk.ppke.hu

Támogató: Magyar Nemzeti Bank

Borítókép: https://www.freepik.com/premium-vector/landmark-vietnam-vector-cartoon-icon-set-vector-isolated-illustration-vietnam-national-culture-icon-set-oflandmark-asia_6319803.htm

PROGRAM

I. Galaxis útikalauz stopposoknak Elnök: Szilágyi Zsolt

- 9:00–9:05 Köszöntő: Szilágyi Zsolt
- 9:05–9:30 Hóvári János: A törökségi népek kulturális diplomáciája
- 9:30–9:55 Wilhelm Zoltán: Magyar kultúrdiplomácia Dél-Ázsiában
– kötelességek és lehetőségek
- 9:55–10:20 Révész Ágota: Kultúrdiplomácia a nagypolitika
árnyékában – Kína és Európa
- 10:20–10:45 Hidasi Judit: A vezérlőd meddig bírja a tempót?

10:45–11:05

Szünet

II. Hol volt, hol nem volt Elnök: Salát Gergely

- 11:05–11:30 Mervay Mátyás: Kuomintang soft power Budapesten –
cigányzenés Trianon-propaganda Sanghajban
Adalékok a két háború közötti kínai-magyar
kulturális kapcsolatok történetéhez
- 11:30–11:55 Vámos Péter: Magyar-kínai kulturális kapcsolatok az
1950-es évek első felében
- 11:55–12:20 Szentmártoni Livia: Kulturális értékközvetítés
Sanghajban, a „legmagyarabb” kínai városban

12:20–13:20

Szünet

III. Elveszett jelentés

Elnök: Szivák Júlia

- 13:20–13:45 Lázár Imre: A magyar-indiai kulturális diplomácia intézményesülési folyamata: A Delhi Magyar Tájékoztatási és Kulturális Központ tevékenysége a változó időben
- 13:45–14:10 Köves Margit: Magyar maszala: magyar nyelvtanítás Delhiben
- 14:10–14:35 Székács Anna: Kodály és Astro boy – mérlegen az egyéni erőfeszítés és a tudatos kultúrdiplomácia a magyar-japán kapcsolatokban
- 14:35–15:00 Fajkuszné Kovács Ramóna: Imázs és kulturális tervezés Dél-Koreában

15:00–15:20

Szünet

IV. Bakancslista

Elnök: Szakáli Máté

- 15:20–15:45 Somfai Kara Dávid: Magyarország kultúrdiplomáciai kapcsolatai a türk nyelvű országokkal
- 15:45–16:10 Sántha István: Diplomácia és antropológia. A keletkutató antropológusok expedíciószervezési erőfeszítései Belső-, és Kelet-Ázsiában
- 16:10–16:35 Sárközi Ildikó Gyöngyvér: Merre tovább? Hagyomány, örökség és örökségesítés Északnyugat-Kínában
- 16:35–17:00 Szilágyi Zsolt: Attila kései örökösei. Lehet-e a közös kulturális hagyomány az egyetlen kapocs két ország bilaterális kapcsolataiban?

RÉSZLETES PROGRAM

I. GALAXIS ÚTIKALAUZ STOPPOSOKNAK

ELNÖK: SZILÁGYI ZSOLT

9:05-9:30 A törökségi népek kulturális diplomáciája (Dr. Hóvári János egyetemi docens, Károli Gáspár Református Egyetem, nagykövet, Türk Tanács budapesti Képviseleti Irodája)

A törökség (türk népek) 170 milliós közösség, akik különböző országokban élnek: államalkotó nemzetként, föderációs társnépként, nemzetiségként és szórványként. A hidegháború idején a törökségi népek között átjárhatatlan ideológiai, katonai választóvonal húzódott, amely megakadályozta őket abban, hogy azokat a nyelvi, kulturális és egyéb harmonizációs törekvéseket, amelyeket a 19. század második felében megkezdtek, tovább vigyék. A hidegháború végét, illetve a Szovjetunió felbomlását követően Törökország mellett több olyan új és független állam jött létre, amelyekben a törökségiek (türkök) államalkotók voltak: Azerbajdzsán, Kazaksztán, Özbegisztán, Kirgisztán és Türkmenisztán. Jelentős türk közösségek élnek az Orosz Föderáció területén, valamint Iránban, Kínában, Mongóliában, Afganisztánban, Moldovában, Romániában és a Balkán-félsziget több államában. Ezen közösségek összefogására jött létre a TÜRSOY 1992-ben, amely kulturális kohéziót kíván teremteni a türk népek körében a Kárpátoktól a Csendes-óceánig. Ez nyilvánvaló, hogy bonyolult feladat, mivel számos fontos ország (Oroszország, Kína, Irán) érzékenységet is érinti. Mindezek ellenére az elmúlt közel 30 évben jelentős kapcsolatépítés jött létre ebben a térségben Jakutföldtől Gagauziáig. Nyilvánvaló, hogy ebben a kapcsolattartásban fontos szerepe van a török kultúrpolitikának, amely az elmúlt két évtizedben világosan megértette, hogy a közép-ázsiai vagy a szibériai türk hagyományok mások, mint a törökországiak. Annak érdekében, hogy a türk államok között szorosabb együttműködés – a jövőben integráció – alakuljon ki, jött létre 2009-ben a Türk Nyelvű Államok Együttműködési Tanácsa (Türk Tanács), amelynek tagállamai: Azerbajdzsán, Kazaksztán, Özbegisztán, Kirgisztán és Törökország. A Türk Tanács rendelkezik egy központi koordinációs szervezettel, amelynek székhelye

Isztambulban van. Ez a kormányközi együttműködés tulajdonképpen kulturális diplomáciai alapon jött létre: a türk népeket éppen olyan természetes egység fogja össze, mint a pl. a frankofónokat. Az elmúlt években azonban a Türk Tanács országainak területe egy sajátos geopolitikai térséggé vált, amolyan új képződmény a geopolitikai pozícióit őrizni kívánó Oroszország és az új eszközökkel rendelkező Kína között. Nem kérdéses, hogy a türk világban tisztában vannak azzal, hogy egy új eurázsiai geopolitikai és geostratégiai térség van kialakulóban, amelynek egyik fejt Kína, a másikat pedig Moszkva jelenti. Érdekeltek ennek az integrációnak a sikerében, s benne a kultúrák és civilizációk új típusú párbeszédében, de ezzel párhuzamosan abban is, hogy maguk is Isztambultól Biskekig egy sajátos erőközpont legyenek és az egymás közötti eltérő szempontokat valamilyen új rendszerbe szedjék. Nyilvánvaló, hogy ebben az új típusú türk öntudat kialakítása fontos, hiszen egy ilyen szellemi erő a geopolitikai kohézióknak ösztönző ereje lehet. Magyarország 2018. szeptembere óta megfigyelő tagállam a Türk Tanácsban, amelynek háttérben elsődlegesen magyar külgazdasági érdekek állnak, s természetesen mindazok a tudományos, kulturális hagyományok, amelyek Magyarországot ezen népekhez kötik. 2020 februárja óta a Türk Tanácsnak képviseleti irodája működik Budapesten, ahol vezetésem alatt a tagállamokból kiküldött diplomaták dolgoznak feladataink ellátásában.

9:30-9:55 Magyar kultúrdiplomácia Dél-Ázsiában – kötelességek és lehetőségek (Dr. habil. Wilhelm Zoltán egyetemi docens, igazgató, Pécsi Tudományegyetem, Természettudományi Kar, Földrajzi és Földtudományi Intézet, Ázsia Központ)

Hazánk közvéleménye Kőrösi Csoma Sándorra – helyesen – a tibetológia tudományának atyjaként tekint, illetve olyan példaképnek tartja, aki számtalan, a Keletkutatás ösvényére lépő magyart inspirált. Kőrösi kiemelkedő magyar személyiségeket „vonzott” az indiai szubkontinensre, akik közül szintén nagyon sokan alkottak maradandót a térségben. Sajnos e nagyszerű életművet létrehozók közül többek eltűntek emlékezetünkben, vagy még be sem kerültek abba a virtuális emlékezetpolitikai panteonba, amely megilletné őket. Előadásomban részben ezen „utazó nagyköveteknek” szeretnék emléket állítani, részben pedig – saját

tapasztalatokra alapozó – kulturális diplomáciai tevékenységekre kívánok példákkal élni, illetve javaslatokat tenni.

9:55-10:20 Kultúrdiplomácia a nagypolitika árnyékában – Kína és Európa (Dr. habil. Révész Ágota tudományos munkatárs, China Center, Technische Universität Berlin)

Az utóbbi években annyira elmérgesedett a kapcsolat Kína és Európa között, hogy a kultúr- és tudománydiplomácia korábban sikerrel gyakorolt formái életképtelennek bizonyulnak. Az előadás az első részben röviden kitér ezeknek a „megszokott” formáknak az anomáliáira, majd elemzi a mai politikai kontextust a kultúrdiplomácia szemszögéből. Európában az alapvető problémát a „China threat” narratíva fellángolása jelenti: a kínai „soft power” a geopolitikai befolyásszerzés és a nemzetbiztonsági szempontok keretezésében („framing”) jelenik meg. A kultúra – és a kultúrdiplomácia – nyíltan kimondva „csatatérre” vált.

10:20-10:45 A vezérlúd meddig bírja a tempót? (Dr. Hidasi Judit professzor emerita, Budapesti Gazdasági Egyetem, Pázmány Péter Katolikus Egyetem)

Már jóval azelőtt, hogy a nemzetközi szakirodalomban teret nyert a Nye féle modern soft-power koncepció (hiszen Kínában ez az elv több évezredes múltra és gyakorlatra tekint vissza), Japán a 20. század második felében elért gazdasági és üzleti eredményeivel, technológiai megoldásaival és innovatív infrastrukturális fejlesztéseivel kivívta magának a 'vezér-lúd' szerepet az ázsiai regionális térben. A vezér-lúd paradigma jó ideig érvényesülni látszott a kultúrdiplomáciában is, amelynek számos intézményesült japán gyakorlata követőkre talált a közeli és távolabbi ázsiai szomszédoknál is. Az előadás az országimázsépítés folyamatának állomásain és számos sikeres példáján keresztül tekinti át azt az utat, amelynek során eljutott az ország a 'Cool Japan' kampányig.

II. HOL VOLT, HOL NEM VOLT

ELNÖK: SZAKÁLI MÁTÉ

11:05-11:30 *Kuomintang soft power Budapesten – cigányzenés Trianon-propaganda Sanghajban – Adalékok a két háború közötti kínai-magyar kultúrkapcsolatok történetéhez (Mervay Mátyás doktorjelölt, New Yorki Egyetem)*

Az 1949 előtti, diplomáciai kapcsolatokat nélkülöző időszak magyar-kínai kulturális tapogatózásai fontos adalékok szolgálnak a két ország kultúrdiplomácia-történetéhez. Előadásomban egyfelől egy Budapesten aktív Kuomintang propagandista munkáját, másfelől a kínai magyar diaszpóra két tagjának magyar kultúrát és politikai célokat népszerűsítő törekvéseit vázolom fel. He Zhenya, a Pázmány Péter Tudományegyetem és a Turáni Társaság nyelvoktatójaként, magyar orientalista színdarabok tanácsadójaként végzett tevékenységének vizsgálata újdonság az atlanti fókuszú kínai propagandatörténetben. A sanghaji zsidó menekültek segítőkjeként ismert Komor Pál helyi lapokban, társasági esteken fejtett ki magyar imázsépítő tevékenységet. A volt budapesti színművész Moll Terézia a Monarchia utódállamainak művészetét tárta a kínai metropolisz kozmopolita közönsége elé. Különböző politikai indíttatásból, de mindhárman a kultúrdiplomácia ma is ismert eszközét alkalmazták szülőföldjük megismertetése és nemzetközi szimpátiakeltés céljából.

11:30-11:55 *Magyar-kínai kulturális kapcsolatok az 1950-es évek első felében (Dr. Vámos Péter tudományos főmunkatárs, ELKH BTK TTI; habilitált docens, KRE BTK Kínai Tanszék)*

Az előadás áttekinti a Kínai Népköztársaság és az Magyar Népköztársaság kapcsolatainak kulturális dimenzióit a „testvéri barátság” első éveiben. Megvizsgálja, hogy a diplomáciai viszony létesítését követően a személyes kapcsolat, valamint a propaganda által közvetített országgép hogyan járult hozzá egymás megismeréséhez, a szövetséges viszony érzelmi megalapozásához. Az 1950-ben megindult ösztöndíjascseré, az 1951-ben a Szépművészeti Múzeumban megrendezett Új Kína című kiállítás és a Magyar Állami Népi Együttes 1952-es kínai turnéja példáján bemutatja, hogy a politika hogyan használta fel a kultúrát a rendszer legitimációjának ideológiai megalapozásához, a népek

barátságának hirdetéséhez, az internacionalizmus, a szocialista identitás és a nemzetközi kommunista mozgalomhoz tartozás tudatának erősítéséhez.

11:55-12:20 Kulturális értékközvetítés Sanghajban, a „legmagyarabb” kínai városban (Szentmártoni Livia oktatási és kulturális szakdiplomata, Magyarország Sanghaji Főkonzulátusa)

A kulturális diplomácia, mint a „puha erő” legkifinomultabb eszköze különösen fontos adaléka a diplomáciai kapcsolatok építésének, megszilárdításának, emellett pozitív hatással bír a külgazdasági kapcsolatok alakulására. A Magyarországnál több mint százszor nagyobb Kína területén egyértelmű különbségek mutatkoznak az egyes régiók kultúrafogyasztási szokásaiban, ezt felismerve és a változásokat folyamatosan monitorozva, azokra érzékenyen reagálva lehet érdemben megszólítani a célközönséget. A kínai politikai akarát a külső szemlélő számára ugyan rejtve marad, de valójában erőteljes hatással bír a kulturális szektorra, amely ugyanakkor, távolodva a pekingi politikai központtól bizonyos fokú enyhülést mutat. Sanghaj a kultúra olvasztótégelyeként, egyfajta kulturális „hubként” aposztrofálja magát a világban, erre predestinálják történelmi adottságai is, amelyben nekünk, magyaroknak is szerepünk van: ahogy azt Orbán Viktor miniszterelnök a 2018-as sanghaji látogatása alkalmával kifejtette, Sanghaj „a legmagyarabb kínai város” köszönhetően elsősorban azoknak a honfitársainknak, akik tudásuk legjavával járultak hozzá a metropolisz mai látképéhez. A magyar kulturális diplomácia fontos pillérét adja a sanghaji nemzeti örökségünk ápolása, népszerűsítése és dokumentálása az utókor számára, ebben kiváló partnerünk Sanghaj város önkormányzata, illetve a helyi szakmai hivatalok, szervezetek.

III. ELVESZETT JELENTÉS

ELNÖK: SZIVÁK JÚLIA

13:20-13:45 A magyar-indiai kulturális diplomácia intézményesülési folyamata: A Delhi Magyar Tájékoztatási és Kulturális Központ tevékenysége a változó időben (Dr. Lázár Imre diplomata, India-kutató, a Delhi Magyar Tájékoztatási és Kulturális Központ volt igazgatója)

A 20. század végére és a 21. század elejére a kulturális diplomácia a magyar-indiai kapcsolatok egyik legfontosabb tényezőjévé vált. Az előadás arra keres választ, hogy a két ország közötti kulturális diplomáciát hogyan befolyásolták a nemzetközi kapcsolatok új globális tendenciái, illetve milyen hatással voltak rá a kétoldalú kapcsolatok hagyományai, történelmi, politikai, érzelmi-pszichológiai tényezői. Az előadás elemzi a magyar-indiai kulturális kapcsolatok intézményesülési folyamatát, amely elvezetett a kétoldalú kulturális egyezmény 1962-es aláírásához, majd a két ország közötti kulturális diplomácia fejlődésének egyik legfontosabb állomásához, a Delhi Magyar Tájékoztatási és Kulturális Központ (HICC) 1978-as megalapításához. A Központ létrehozása új szakaszt nyitott a magyar-indiai kulturális diplomáciában. Az előadás áttekinti a HICC történetét, hogyan változtak az intézmény elé az alapításkor kitűzött kulturális diplomáciai célok, milyen hatást gyakoroltak rájuk a mindkét országban végbement társadalmi-gazdasági változások és a külpolitikai orientáció módosulásai. Vizsgálja a kulturális diplomácia és a magyar-indiai kapcsolatok más (politikai, gazdasági stb.) elemeinek egymáshoz való viszonyát, a kulturális diplomácia eszközeiben, a különböző tevékenységi formák és aktivitási területek arányaiban bekövetkezett változásokat. Elemzi a Központ kapcsolati hálózatát, mely intézmények, szervezetek voltak a legfontosabb partnerei, melyek voltak a megszólítandó célcsoportok, és hogyan alakult a Központ tevékenységének területi-földrajzi kiterjedése. Kitér arra is, hogy milyen új kihívások elé állítják a magyar-indiai kulturális diplomáciát az olyan új jelenségek, mint a kulturális fogyasztói szokások változásai, az infokommunikációs forradalom és a Covid-19 világjárvány.

13:45-14:10 *Magyar maszala: magyar nyelvtanítás Delhiben* (Dr. Köves Margit oktató, Delhi Egyetem Szlavisztika és Finnugrisztika Tanszék)

Indiában 1969 óta van magyartanítás a Delhi Egyetemen először a Modern Európai Nyelvek Tanszékén, 1987 óta pedig a Szlavisztika-Finnugrisztika Tanszéken. Az indiai hallgatók akkor, a hatvanas évek végén és most a kétezzerhúszas években is többnyelvi összetett kulturális háttérrel indultak, de 1969 óta a hallgatók összetétele, képzettsége és elvárásai alaposan megváltoztak. Míg az első húszéves szakaszban a magyaroctatás túlnyomórészt a hallgatók hétköznapijaira volt hatással a kilencvenes években a magyaroctatás egyik egyértelmű feladata volt, hogy kitörjön a nyelvtanítás elszigetelt határai közül és közös szemináriumi, kutatási, megszólalási lehetőségeket kutasson fel más tudományos (történelem, összehasonlító irodalom, film, fordítás) területekkel. A 2000 évek második felétől a magyaroctatásnak ki kellett lépnie az egyetemi intézményes háttérből több, összetett program szervezésével. Az előadás a magyaroctatás jelenlegi perspektíváit méri fel indiai háttérben.

14:10-14:35 *Kodály és Astro boy – mérlegen az egyéni erőfeszítés és a tudatos kultúrdiplomácia a magyar-japán kapcsolatokban* (Dr. Székács Anna nyugalmazott főiskolai tanár, Budapesti Gazdasági Egyetem OBIC)

A magyar-japán kapcsolatok híresen jók, különösen, ami a kulturális kapcsolatokat illeti. Ennek egyik oka a kölcsönös szimpátia, a másik, számos kiemelkedő egyéniség egyéni erőfeszítése, de jelentős a hatása a tudatos kultúrdiplomáciai erőfeszítéseknek is. Az előadás az utóbbi két vonal mentén mutat be példákat. Számba veszi a háború utáni diplomáciai kapcsolatfelvételt követően a kodályi nevelési elképzelések elterjedésének útját Japánban, és a korabeli japán művészeti nevelés hatását a hazai művészeti nevelés alakulására; a sportdiplomácia jelentőségét a követség-nagykövetség szintugrásban, majd a Japán Alapítvány tevékenységének hatását az Astro Boy-tól a japán nyelvtanulásig.

14:35-15:00 *Imázs és kulturális tervezés Dél-Koreában* (Fajkuszné Kovács Ramóna egyetemi tanársegéd, ELTE BTK Koreai Tanszék)

Dél-Korea az elmúlt évtizedekben egy egzotikusnak és ismeretlennek számító kis országból nemcsak gazdasági nagyhatalomként tett szert ismertségre, hanem először az 1988-as szöuli nyári olimpiának köszönhetően, majd az 1990-es évektől több lépcsőben meginduló koreai hullám révén a világ számos pontján kedvelt országgá vált. Mára nemcsak a koreai zenei és egyéb médiatartalmak kedvelői vannak nagy számban, hanem ugrásszerűen nő azon külföldiek száma is, akik az ország kulturális hátterére, annak történelmére, szokásvilágára és örökségére is kíváncsiak. A kulturális turizmus tárt karokkal fogadja a látogatók százezreit, az államvezetés pedig határozott tervekkel épít a soft power által hozott népszerűsége. Ezek eredményeképp kiszélesedett K-brand fogalma és egyre több kulturális tartalom válik ismertté világszerte, így további kereskedelmi és gazdasági igények is felmerülhetnek a külföldi követők és fogyasztók körében.

**IV. BAKANCSLISTA
ELNÖK: SZAKÁLI MÁTÉ**

15:20-15:45 *Magyarország kultúrdiplomáciai kapcsolatai a türk nyelvű országokkal* (Dr. Somfai Kara Dávid tudományos főmunkatárs, ELKH BTK Néprajztudományi Intézet)

A Szovjetunió széthullásával (1992) számos új türk (török) nyelvű nemzet jött létre a Kaukázustól Közép-Ázsiáig: Azerbajdzsán, Kazaksztán, Kirgizisztán, Özbekisztán és Türkmenisztán. Magyarország az elsők között ismerte el ezen volt szovjet tagköztársaságokat, és vette fel velük a kapcsolatot. Mándoky Kongur István (1944-1992) Torma József (1942-2000) turkológusoknak köszönhetően Kazaksztánra irányult a legtöbb figyelem, mely talán a kazakok kun (kipcsák) rokonságának is volt köszönhető. 1993-ban nagykövetség nyílt az akkori fővárosban Almatiban és diákcsereprogram létesült a két ország között, melynek révén főleg kazak diákok tanultak Magyarországon. A

szervő volt az első magyar diák, aki két évet töltött Kazaksztánban (1993-1995), ahol kazak filológiát tanult és Torma József első kazaksztáni nagykövet tolmácsa volt. Így közelről figyelhette a magyar kultúrdiplomácia alakulását a közép-ázsiai türk nyelvű országokban. 2009-ben a türk nemzetek egy része (Kazaksztán, Azerbajdzsán, Törökország, Kirgizisztán) létrehozta a Türk Tanács geopolitikai szervezet, melyhez 2018-ban további tagok (Özbekisztán, Karakalpakisztán) csatlakoztak. 2010 után a magyar kormányzat meghirdette a Keleti Nyitás politikáját, mely alapján a Türk Tanács országaival is fejleszteni kívánta a kapcsolatokat. Kazaksztán után nagykövetség nyílt Taskentben (2017) és Biskekben (2020). 2018 szeptemberében a Türk Tanács 16. csúcstalálkozóján (Csolpon-Ata, Kirgizisztán) Magyarország megfigyelői státuszt kapott. 2020-ban létrejött a Türk Tanács magyarországi irodája, mely a tagországok képviselőjét látja el az Európai Unióban. Mindezen események serkentőleg hatottak a türk népekkel kapcsolatos kultúrdiplomáciára is.

15:45-16:10 *Diplomácia és antropológia. A keletkutató antropológusok expedíciószervezési erőfeszítései Belső-, és Kelet-Ázsiában* (Dr. Sántha István tudományos főmunkatárs, ELKH BTK Néprajztudományi Intézet)

Előadásomban arra az aspektusra szeretném felhívni a figyelmet, mely az etnikus tartalmak elsődleges értékelése miatt, jobbára háttérben maradt mindmáig, hogy a huszadik század elején nem volt esetleges az expedíciók szervezése, hanem komoly, nagy szervezőképességet igényelt. Tulajdonképpen a helyi bürokráciával fenntartott viszony az, ami nem került az antropológia történeti kutatások elsődleges témái közé. Előadásomban publikált és publikálatlan források számbavételével vizsgálom, hogy mennyire tudatos volt ez a tevékenység az antropológusok részéről, és mekkora jelentősége volt ennek az etnikus tartalmakhoz való hozzáférésben is.

16:10-16:35 *Merre tovább? Hagyomány, örökség és örökségesítés Északnyugat-Kínában* (Dr. Sárközi Ildikó Gyöngyvér tudományos munkatárs, ELKH BTK Néprajztudományi Intézet)

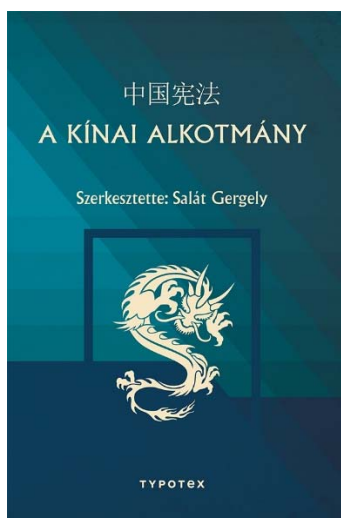
Kínában, a Xinjiang Ujgur Autonóm Terület vidékén egymástól merőben eltérő etnikumok élnek együtt. A török nyelvű, szunnita muszlim ujgurok nyelvi, kulturális és vallási vonásaik alapján például leginkább Közép-Ázsia és a Közel-Kelet török nyelvű muszlim népeihez hasonlíthatók. Velük szemben a mandzsu nyelvű, magukat buddhista és samanista hitűként aposztrofáló sibék kultúrája érdekes elegye az eredetileg Északkelet-Kínában élő etnikumok kultúrájának. E két etnikum kultúrájának és vallásának azonban ma csupán a folklórra redukált, politikai propagandacélokat szolgáló megjelenési formájának ápolása élvezi a kommunista rezsim támogatását. Ez utóbbi jelenség háttérében a kulturális örökség fogalom kínai értelmezése és az abból fakadó politikai-kulturális gyakorlat áll. Az előadó egy kiemelt esettanulmány példáján e problémakörbe szeretne betekintést nyújtani, különös tekintettel a vallási hagyományok kulturális örökséggé válásának kérdésébe.

16:35-17:00 *Attila kései örökösei. Lehet-e a közös kulturális hagyomány az egyetlen kapocs két ország bilaterális kapcsolataiban?* (Dr. Szilágyi Zsolt tudományos főmunkatárs, ELKH BTK Néprajztudományi Intézet)

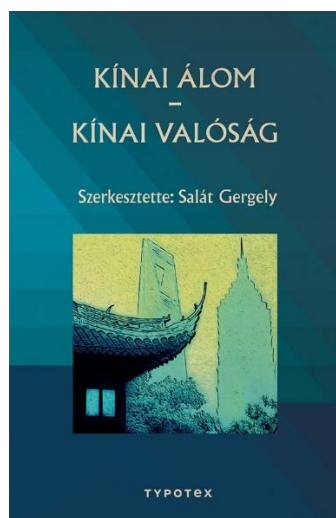
Magyarország és Mongólia egy ével ezelőtt ünnepelte a diplomáciai kapcsolatfelvétel 70. évfordulóját. Az elmúlt évtizedekben a két ország kisebb zökkenőktől eltekintve kölcsönös, egyenrangú kapcsolatot tartott fenn, amit a változó világpolitikai környezet befolyásolt ugyan, de alapjaiban nem változtatott meg. A kapcsolatok első 40 évének keretét az azonos szövetségi rendszerhez tartozás határozta meg, de a rendszer felbomlása és a bipoláris világrend átalakulása során is mindkét ország hasonló vektorok mentén mozgott tovább. A kapcsolat dinamikája az elmúlt 30 évben ugyanakkor érezhetően változott. Míg a korábbi időszakban a politikai, gazdasági és kulturális kapcsolatok egyensúlya határozta meg az együttműködések, addig az elmúlt harminc évben ez jelentősen az utóbbi irányába tolódott. Napjainkban a nemzetközi diplomáciai folyamatok vizsgálata kapcsán is sok szó esik arról, hogy a saját kultúra bemutatása, a

hasonlóságok hangsúlyozása, a soft power alkalmazása milyen előnyökkel járhat a nemzetközi diskurzusban, de felvetődik a kérdés: vajon a kulturális együttműködés, a kultúrdiplomácia önmagában képes-e két ország között működtetni a kapcsolatokat? Meddig terjed a közös kulturális gyökerek jól hangzó szlogenként, protokolláris környezetben való emlegetésének hatása, és mikortól válik ez a bilaterális együttműködések szinte egyetlen meghatározó elemévé?

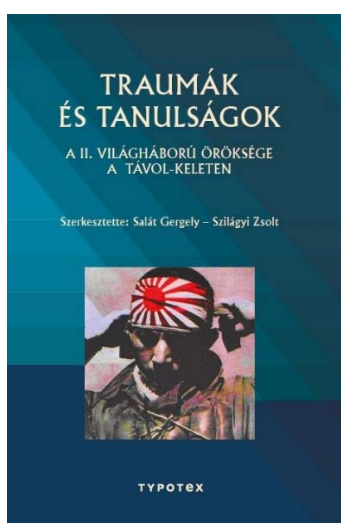
EDDIG MEGJELENT TANULMÁNYKÖTETEINK

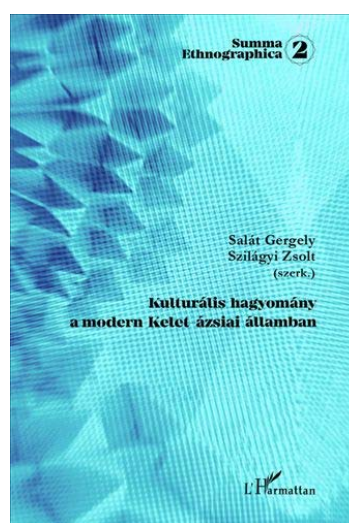
A kínai alkotmány
Szerk. Salát Gergely
Budapest, Typotex Kiadó, 2015.
220 o., 2900 ft

Kínai álom – kínai valóság
Szerk. Salát Gergely
Budapest, Typotex Kiadó, 2015.
329 o., 4200 ft

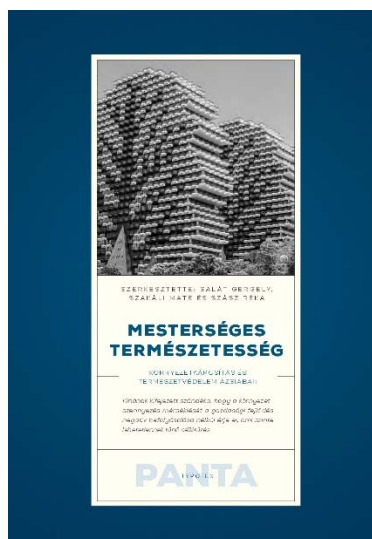
**Traumák és tanulságok
A II. világháború öröksége
a Távol-Keleten**
Szerk. Salát Gergely – Szilágyi
Zsolt
Budapest, Typotex Kiadó, 2016.
305 o., 3900 ft

**Kulturális hagyomány a
modern kelet-ázsiai államban**
Szerk. Salát Gergely – Szilágyi
Zsolt
Budapest, L'Harmattan Kiadó,
2016.
280 o., 3200 ft

Veszélyes vizeken
Konfliktusok és biztonsági fenyegetések a Távol-Keleten
Salát Gergely – Szakáli Máté – Szilágyi Zsolt (szerk.)
Budapest, Typotex Kiadó, 2019.
368 o., 4200 ft

Mesterséges természetesség
Környezetkárosítás és természetvédelem Ázsiában
Salát Gergely – Szakáli Máté – Szász Réka (szerk.)
Budapest, Typotex Kiadó, 2020.
190 o., 3400 ft

A könyvek kedvezménnyel megrendelhetők a typotex.hu, illetve a webshop.harmattan.hu oldalon.

ORIENT EXPRESSZ – INTERNETES RÁDIÓMŰSOR ÉS PODCAST

Az Orient Expressz a Civilradio.net és a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Modern Kelet-Ázsia Kutatócsoportjának műsora, amely minden kedden este Ázsiába viszi el a hallgatókat. Utazások Iszlámábádtól Diliig, Tokiótól Kuala Lumpurig, Delhitől Maniláig. Pekingi pártközpont, kambodzsai dzsungel, szöuli villanegyed. Kalkuttai taxisok, ulánbátori nomádok, jakartai politikusok. Lámák, imámok és sámánok, adzsumák, sengnük és hikikomorik. A legnagyobb kontinens, négy milliárd ember és egy rádióműsor. Ázsia felül-, oldal- és alulnézetből.

Orient Expressz, az ázsiai kultúrák, népek, országok magazinja a Civilradio.net-en. Adás: keddenként 20:00–21:00 között. Ismétlés: szombatonként 17:00–18:00 között. A korábbi epizódok meghallgathatók az expresszorient.blog.hu oldalon, továbbá a Soundcloudon (<https://soundcloud.com/orientexpressz>), az iTunes-on és az egyéb podcast alkalmazásokban is.

A műsor készítői Kenéz Janka Borbála, Gulyás Csenge, Günsberger Dóra, Salát Gergely, Szakáli Máté, Szivák Júlia és Szilágyi Zsolt. Utazzon velünk!